

Latweeschu Awises.

Nr. 15.

Zettortdeenâ 10. April.

1858.

Awischu - sinnaš.

Behterburgâ 23 Merzi. Ar pateizibas grabmatu muhsu Keisers us luhgšchanu no fawa ammata irr atkaidis walstis-mantu Ministeru Broku un eezehlis winna weatâ Knehjewitšchu.

Rihgâ 25tâ Merzi aizinajušchi tohs 5 Direkterus (wezzakajus) kas waldis to taišamu dselses želku us Dinburgu. Par Presidenti želks Stöhwers, par preeššneekem želki: Robinšons, Hollanders, Kenners un Faltins. — Pirmais luggis ohštâ eenahžis ar Italias ahbokeem. Tiklai 31mâ Merzi p. 8½ waktarâ leddus fahžis eet šartanâ Daugawâ, tur bij faspundejees. Škafde naw notikluse.

Leepajā Sprantschu lelais Inšenijeeru wirtsneeks v. Bresson ar šaweem paligeem stipri strahda ismehrodams, isrehklinadams un pahrmeekledams tur un kâ to dselses želku tur taišihš kas nahks no Dinburgas. Tapat arri Krimmâ Beodostias pilfatâ Sprantschu Inšenijeers Legehters ar šaweem paligeem darbojahš, ka ir tur to jauno dselses želku warretu taišiht. Tad abbejōš gallōš, pee Mellas juhras un Leepajā (pee Austrumas juhras) us reiši gribb šahkt taišiht.

India. Luknowas pilfatu Gulenderi nu panehmuschki. Teize ka tē kahds fimts tuhštōhts dumpineeku, kas stipri turreššotees, bet nu redšam, kahdi laudis šchee paganu un Muameda tizzibas dumpineeki. Ne žif naw turrejušchees, bet tâ ka Gulenderu spēhks ar sturmi nahžis no weenas un ohtras puffes tohs aplenzedams, tee tik dohmajušchi us isbehgšchanu. 11tâ un 12tâ Merzi gan kahwuschees un Audes Rehnineenes pilli ar sturmi panehmuschki, bet ne fimts Gulenderi, un tiklai kahdi 500 dumpineeki effoht fahšauti jeb nokauti. 14tâ atkal wiššu deenu kahwuschees un Gulenderi

panehmuschki 24 leelus gabbalus un tik ne wiššu pilfatu, 2 tuhšt. fahšahwuschki. Pa tam dumpineeku leelais pulks behgšchus isbehžis no pilfata un jahtneeki un leeli gabbali teem dsinnuschees paklak. **Mena Sahibs**, tas affins kahrižs neshcheligais Indijeru leelškungs, ar šawu spēhku effoht pee Dšhanpores un tee dumpineeki kas isbehguschki šalaffahš Wattigurē.

Kantone. Kineseri šahkoht šakrahtees pee pilfata leelōš barrēs, un tâ rahdahš ka tee eedohmajuschees to atkal panemt. Welti buhs. S—ž.

Jannas sinnaš.

Wahzu Awisēs („Inland“) laššijam, ka Želgawas pilfatâ tiklai 12 tuhšt. 461 žilweki mahjojoht un Želgawas aprinki tiklai 54 tuhšt. 425 žilweki. To ne gribbam tizzeht; jo Želgawneeki rehklina kahdus 25 tuhšt. kas pilfatâ mahjo un wezzâ palizejas rulli tâ irr rakštihš: 804 nammōš un wehl 816 pee šcheem pederrižōš nammōš mahjo: 656 Kreewu tizzibâ, 288 Raškalniki, 8705 Luttera tizzibâ,*) 170 Kalwišchu tizzibâ, 1311 Kattoki, 3975 Šchihdi, 142 pagani un Turki, 252 Wahžsemneeki, 252 aštawneeki un 1469 Želgawas garmijones šaldati, tas irr pawiššam: 17 tuhšt. 220 žilweki, štarp šcheem 8816 wihrišhki, 8404 šewiškli. Želgawas aprinki (ko teefas nošauž par Dohbeles aprinki) mahjoja 1850 gaddâ: 68 tuhšt. un 30 žilweki, štarp šcheem bij 40 tuhšt. krohna laudis un 28 tuhšt. muiššneeku laudis. Pa wiššu Kuršemmi irr 867 muiššas un 22 tuhšt. un 44 semneeku mahjas.

*) To Lutteru taggad wajaga buht daudš wairak; jo ja manâ Latweeschu pilfata draudš ir wairak kâ 5 tuhšt. Latweeschu Deewgalbneeku, kas pilfatâ mahjo, tad tās diwi leelās Wahzu draudš daudš wairak to Lutteru wajaga buht. Arri tē to Šchihdu taggad daudš wairak par 4 tuhšt., to buhs ir lihdi 6—8 tuhšt. Bet tohs paganus neweens Želgawâ naw redžeis, tee gan buhs bijušchi wezzu wežōš laikos. S—ž.

1850 gaddà 156 tuhft. 486 frohna laudis un 294 tuhft. 133 muischneeku laudis, tas irr pawifam 450 tuhft. 619 no semneeku fahrtas, stary fcheem 213 tuhft. 37 wihriſchki un 237 tuhft. 582 feewiſchki tas zaur zaurim rehkinahts; isnes us ikkatrahm semneeku mahjahm $20\frac{1}{4}$ zilwekus. Tapat arri rehkina, ka Nihgà taggad effoht kahdi 70 tuhft. zilweki, bet rullòs no 1852 gadda tikkai usſibmeti: 44 tuhft. 270 zilweki, prohti: 25 tuhft. 285 Wahzeeschi, 13 tuhft. 327 Latweeschi 1375 Jggauni un 4283 no zittahm tautahm. Tai paschà rulli arri pa wiffu **Zehrpату** tikkai farakstitti: 6567 Wahzeeschi, 195 Latweeschi, 3381 Jggauni un 135 Kreewi. Tà rahdahs, ka ſchi laika dauds wairak lauschu ſchinis pilfatòs. — 3.

No lauku-fahpſchanas maſchinehm.

II.

Tahdas pabrihku maſchines nu gan makfa leelu dahrgu nandu, dauds tuhftoſchus dahlderus, bet isdohd leelus baggatus augtus, tamdeht ka tahda maſchine dauds ahtraki un lehtaki strahda un tik dauds ne ehd neds lohnes praſſa kà tas leelaiſ strahdneeku pulks, ja ar zilweku rohlahm strahda. Ar tahm maſchinehm ſawaldija to aplamu lepnu lohnes praſſiſchanu un to strahdneeku kuhtribu. Tadeht wiſſur taiſija itt ſkunſtigas maſchines un itt wiſſadu darbu ar tahm paſtrahdaja. Ar maſchinehm wehrpe, ar maſchinehm aude, ar tahm drukkaja, kalle, ſahgeja, taiſija to rupjako woi arri to ſmalakako darbu ko ar zilweku rohlahm ween lihds ſchim bij strahdajufchi. Nu atlaide tohs strahdneekus pa tuhftoſcheem, un pee maſchinu aplohpfchanas tikkai tohs prahtigus un labbakus paturreja kas labpraht un uſtizzigt strahda. Slinkus, deenas ſagtus un lihderligus neweenam derregus, ir par to lehtaku makju neweens wairs ne derreja, bet prahtigus, uſtizzigus, ſtiprus un gohdigus strahdineekus, kas pee maſchinehm ween derrigi, labbi makfaja. Ta baddà ne gribbeja mirt, tad bij ja-eet gohdigi un ſtipri strahdaht ir par lehtaku makju.

Gefahkoht tur laudis, redsoht ka maſchines zilweku rohkas-darbu strahdaja un ka tik dauds laudim

nu japaleek bes maifes, dikti pahrbihjahs un bij maſchinu prettineeki. Zits leekais gudrineeks pee tahm strahdajohht, tahs ſahze ſamaitaht, dohma-dams ſew un ſaweem beedreem ar to darriſchoht labbu. Bet besdeewigais un nejhga tuhdaſ dab-buja redseht ſawu mulkibu un grehku. Teefas ſpreede tahdam blehdim ne ween itt gruhtu ſohdu un to ne-ismakfajamu ſlahdi ar leelu makfu ismakfaht. Arri redseja ka, ja ta maſchine ne warr strahdaht, tad arri nekahdas pelnas un maifes wiſſeem teem zilwekem, kas no winnas darba peln un pahртеek. Tà nejhga atkal ſewi paschu pohstijahs. Turprettim dab-buja redseht, ka ar tahm maſchinehm wiſſeem, teem darba dewejeem kà arri teem darba strahdneekem ne launus bet labbums zehlahs. Bij tapat kà tobrihd un tais weetas kur tohs dselles zekus ſahze taiſiht. Tur wiſſi puhmanni un laiwineeki brehtin brehze, nu mehſ paſudduſchi laudis. Bet ne zil ilgi tad wiſſur israhdiyahs, ka tur, kur dselles zekus taiſija, ne ween tohs taiſoht dauds tuhftoſcheem zilwekem bij darba un pelnu pahrpilnigi, bet ka arri ar tahm eisenbahnehm (dselles zekem) dauds leelaka andele tur eetaſijahs ne kà muſſham tai weeta bijis, un ka ar to leelo prezzes un reifineeku ſa-eeschanu us tahm ſtazionehm un bahnopeem, puhmannem un laiwineekem nu dauds leelaki pelni ne kà papreekſch gaddijahs. Jo taggad irr ſinnama leeta, ka tais weetas, kur dselles zekki, taggad 3 kahrtigi, weetahm ir 6 kahrtigi wairak zilweku un prezzes jawedd, ne kà papreekſch bijis. Brohti, ja lihds ſchim no Nihgas us Zelgawu irr braukufchi ikdeenas 50 zilweki un 10 birkawi prezzes weſti, tad itt weegli warr rehkinaht, ko pa dselles zekku brauks ikdeenas 150 woi ir 300 zilweki un 3—600 birkawi ir wehl wairak prezzes buhs jawedd.

Tas patò nu bij un irr tur, kur ar maſchinehm pabrihks strahda. Paſkattes Nihgà. Weena leela pabrihku maſchine tur gan paſtrahda to darbu ko dauds tuhftoſchu rohkas warretu padarriht un gan tà leekahs ka zaur to tuhftoſcheem zilwekem ta maife tohp panemta; bet eegahjis arri redseſi, ka zaur ſcho weenu maſchini atkal dauds ſimts, ir tuhft.

zilwekem labbi pelni un maife nahf, kas tuhdat bes maifes paliktu tā ka mašchine samaitata jeb pabrihku kungs ar to mašhini wairs ne liktu strahdaht. Reggi daschā Rihgas pabrihki 5 ir 8 simts zilwefi ir wairaf strahdneeku, kas no tahs mašhines darba ween pahrtēef? Wehl, fur pabrihki un mašhines, tur arri leela andele eetaifahs un fur andele, tur pelnu papillam; tadeht mašhines naw darba-wihru badda-mehrdeťajas, kas laudim maiši panemm, bet mašhines strahdneekēem maiši dohd, ja tee gohdigi un ne kuhtri gribb strahdaht. Turprettim teem aplameem lohnes prassitajeem tahs mašhines to mutti aišbahsch, jo — ja pabrihku kungam tif leela lohne jamakfa, ka tam naw wehrts to darbu likt strahdaht, tad tai mašhinei wairs ne leef strahdaht un wišs tas strahdneeku pulks tohp atlaifst un tam japaleef bes maifes, jeb tam par gohdigu lohni un algu jaderr, un jastrahda gohdam. Tā tad nu tahs pabrihku-mašhines irr palikkufchās par deenas algas un lohnes walditajeem, kas darba-wihreem labbu maiši dohd, bet arri tohs speesch ka teem par peenahkamu algu uštizigigi un gohdigi jastrahda.

Kad lauzineeki jeb gruntineeki redseja, kahds labbums pabrihku turreťajam ar tahm mašhinehm nahze, un kad kalpi un gabjeji tif aplamu lohni nehme, tad Enlenderi řahze gudroht, woi tad ir tohs lauku darbus ne warroht pastrahdaht ar tahdeem rihkeem un mašhinehm, ka tahs dahrgas rohkas ne buhtu tif daudf waijadřigas, un redfi ir to iřgudroja un zehlahs tahs lauku kohpřchanas mašhines. S—j.

Nā řhodeen branž no Pehterburgas us Mařkawn.

Abbas augřas Keisera wirřpilfehtas weena no ohtras kahdas 600 werřtes tahtumā un wiřfu řcho řreħki iřbraukt wairaf ne waijaga ne kā 17 řtundas, jo 3 řtundas ugguns - ratti aplawejahs pa zekku. Wiřs eet peħz řahrtas un irr pateefi luste tā braukt bes wiřřahm mohlahm. Katru deen pulkřten 12 puřsdeenā no řatras wirřpilfehtas ugguns - ratti iřřreen un riřtigi ohtrā deenā řnōs no rihta řawu zekku pabeids. Uš puřs zekka tee, kas reišneeki no

Mařkawas řateef ar teem kas turp no Pehterburgas aišbrauz. Dampřirgš (dampmařchine), kas daudf řtaligigakš pahř Rihgas řantora řirgu, řchnahřdams un řchnaubdams ween řřchaklahm řahjahm řřreen pa řtundu lihđř 30 werřtes. 33 apřřahřchanas weetās (řanzias) apturrahš, břiřřham řahđřchōs jeb zeemōs woi tur, fur uš Rowgorodu zekřř nogreeshahš, jeb Tweres pilsehtā, ko gairřhi redf, brauzejus atlaifst woi arri jaunus panemt lihđř; wiřřwairaf apturrahš mař minutu uhdeni un malku eegahđatees, jo ohřtu dedřinařchana pa dahrgi eřřoht. Tifkai 6 reiš pa zekku reišneekēem wehlehtš pa 10 minutehm iřřahřt, uš puřsdeenas un ap wakkara laifu wairaf dohd waktas atřpirgřtees ar ehdeenu un dřehreenu. Par tawu baggatibu un brangumu ko dabbu redřeht tanniš leelās ihpařřhi preeřřř reišneekēem uštaiřřitās ehkās, fur maltiti un wakkariau turr. Durwiř atdarrahš un tu ee-eefi leelā řahli un no abrahm puřřehm tahdas pařřchās řmułki iřpuřřřkotas ruhmiğas iřtabas. Ne-iřřřkaitamas řwezges řpohřřhi řpihd, pařřchā widđū galdi glihti uřřlahti un iřrohtati ar puřřehm un buđdelehmi; pilnas břohđas kuhp ween, tallēeki ar řuppi peeleeeti peelabbina iřřalkufchus; kufst un iřřřhumm zilwefi kā řkudras; tuhřřtořřhi ne-ehđufřřhi ne paliktu tif plařřhi irr peegahđohtš; tifkai no řehdees ehđ un dřerr un malka, tad redřefi ka ne pahřleeku dahrgi, lai gan trakteera rentineekš, kā řřahřta leelu nauđu malka. Pa nakti wiřřās wahgōs řwezges degg un ja patihř, warr arri řehđoht řaldi eemigt un řnaufst. Mannim brauzoht pawiřřam meeğš ne nahze, ee-trahpeħš mahřiti zekka-beedri un břiřřham bij ahřa řaluhřu, apřřattihř tohs řřunřřigus řiltus par kurreem jabrauz pahř un kas no dřelřes řehđehm ween augřřpuřřē tohp řaturreti nekufřřejami peħz Amerikaneru iřgudrořchanas. Bet ja tu zaur řohgeem raugi tumřchā nakti tad bailes uřeet, jo tu brauzi kā pa weenu uggunřjuhřu, řinku řinkōs dřiřwas uggunř dřiřřřelēes lehřřchus iřřlehka no mařhines; bet nemmees duħřřu, wiřři tee dřelřes ratti aplikři ar dřelřes plařřehm ka nekur ne warr leeřmas řert. Kulkes miřřotajeem ween tas křuřřš, jo pawiřřam naw wehlehtš brauzoht tabbaku piħpeht. Nu laifam jautāři, lařřitajš, kā ar to malku? Ta treijada prohti malka 19, 13 un

10 rubl. f. n. Brauzeju wiſſeleelaks pulks ſew
neum to ohtu plazzi, kur tahds patš miſkſt fehdellis
kà pirmaja un paturr 6 rubl. kſchà. Ar katur ma-
ſchini eet lihds ſawadi ratti (Wagons) kur paſtes
grahmatas eet' un krohna mantas. Druzjin lehtafi
war ikdeenas pa ſcho dſeſes zellu braukt pulkſten 2
pehž puſsdeenas bet eet 10 ſtundas lehnaki par pee-
minnetu maſchinu (Lokomotive.). Par abbu brauk-
ſchanu, kà ſtahta, krohnim nahkoht 7 millj. rubl.
eenahkſchanaš, — bet zil tahs mantas arri maſka,
kaš kopyjamas wiſſas, tahs paſaul' daudi ehkaš un
to kalpotaju alga, to waddonu (Kondukturu), uš-
raugu un to ſaldatu u. t. j. pr. Katras maſchines
pahrtikke ween pa katur zellu aprihž lihds 60 aſſu
maſku. Bet ſchi dſeſe zetta papihri labbi eijoht
gan un labbus auglus neſſoht. Kn—m.

Behrna dohmas.

- 1) Kaut ſawas bebrna deeninas,
Ar preeka puſkehm puſkotas,
Eš ſpehtu atpaſkaſ atſawkt,
Geſch bebrna preekem lehkaf, traukt.
- 2) Bes bebdahm ſalkà ſlawinaš,
Eš winnà birſes mallinaš,
No preeka aikenemts lehkaju
Un puſku ſeedus nepuhžu.
- 3) Iſkaturu rihtu agrumà,
Eš dſimnu lohyus gainibà;
Un mellais dukſis prahtigais,
Tas bij mans draudſiſch miſkafais.

- 4) Pee uppites, kad ſtahweju
Tad lihdsà tezzeht gribbeju.
Tur buht, kur uhdens juhrà ſuhd,
Tur arri kastroju es kkuht.
- 5) Ar putneem aiſſkreet wehlejošs —
Ar fuggeem juhrà libgojošs —
Tur ſweſchà ſemmè mantas kraut,
Un baggats atfal mahjās braukt.
- 6) Ir namminu es kastroju,
Ar ſkurſteu ušbuhweu
Ar ſmuſku melnu zeereht jaht,
Ar behro draugus wiſſuabt.
- 7) Tad bij no ſelt' un ſudraba
Jtt pilna manna ſabbata,
Ir Recepajà es aišbrauju
Un ſmuſkus ſedlus nopirku.
- 8) Tà deeninas es waddiju
Tobs ſaldus ſapnus ſapnoju
Un waſkara — zil preezigi
Eš gulleht gabju meerigi.
- 9) Bet wai! — kà tagaad zittadi!
Nu paſiſtu es paſauli —
Selts, ſudrabs, mant' un baggatiš,
Wiſs niſkſt un ſuhd eelſch ihſa brihd'!
- 10) Geſch bebrna ſirds daudi noſlehyts ſuauſch,
Tam neeka ſeetas prabtu lauſch;
No paſaul's bebdahm tablu ſchirts,
Tam ſirds eelſch preeka lezz un mirds.
- 11) Bet wihrs nu tappis zittadi
Eš eerangu to paſauli,
Un ſalku itiu pehdigi:
„Zil bebrna gaddi ſaimigi!?!“

S. Kaddeg.

Rabbibas un prezzu tirguš Rihgà tai 5. Aprili un Reepajà tai 5. Aprili 1858 oaddà.

Maſſaja par:	Rihgà.		Reepajà.		Maſſaja par:	Rihgà.		Reepajà.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Iſchetw. (1 puhru) rudju . 175 —	1	80	1	90	1/2 puddu (20 mahrz.) dſeſes . . .	—	85	—	90
1/3 " (1 ") ſweeſchu 240 —	2	60	3	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	85	1	40
1/3 " (1 ") meeſchu 170 —	1	80	1	80	1/2 " (20 ") ſchſihtu appianu . . .	—	—	1	80
1/3 " (1 ") auſu . 115 —	1	20	1	—	1/2 " (20 ") ſchah. juhtu gatl. . .	2	30	2	20
1/3 " (1 ") ſiranu 200 —	2	50	1	80	1/2 " (20 ") krohna linnu . . .	1	85	1	80
1/3 " (1 ") rupju rudju mitl. . .	1	70	1	85	1/2 " (20 ") bracka linnu . . .	1	25	1	—
1/3 " (1 ") bihdeletu 225 —	2	40	2	60	1 muzzu linnu ſehklu. . . 5,00 lihds	8	—	7	—
1/3 " (1 ") „ ſweeſchu mil. . .	3	40	3	50	1 " ſiltu . . . 14,50 —	14	75	11	—
1/3 " (1 ") meeſchu putrain. . .	2	25	—	—	10 puddu ſarkanas ſahls . . .	4	85	5	—
10 puddu (1 biekawu) ſeena . . .	3	50	3	—	10 " baltas rupjas ſahls . . .	4	85	4	60
1/2 " (20 mahrz.) ſweeſta 400 —	4	20	4	—	10 " ſmalſas . . .	4	80	4	—

Reepajà lihds 5tam Aprilim d. atuabl.: 28 fuggi un iſgabj. 13. Rihgà lihds 5tam Aprilim atuabl.: 8. fuggi.

Brihw driſſeht.

No juhrmallas-gubernements augſtas waldſchanaš puſſes: Oberlehrer G. Blaese, Senſor. Jelgawà, tai 8. Aprili 1858.

Uwischu

Basnizas

Nr. 15.

peeliffums.

sinnaš.

1858.

Jaunas sinnaš.

Dundange. Kad weens lohzeļlis tohp gohdinahts, tad wiſſi lohzeļli preezajahs lihds. Tā ſwehts Apustuls Pahwils apleezina 1 Korint. 12, 26. Tadeht arri zerru, ka wiſſeem buhs preeks dſirdeht, kahds gohds ne zil fenn weenam no muhſu Latweeſchu brahteem notizzis. Kubbeles Ernestis, kas Uwischu laſſitajeem deesgan paſiſtams. Dundagas ſkohlmeiſteris Dunsbergis ſchi gadda eeſahkumā noſuhtija pee muhſu zeenigu biſkapa kungu Ulmannu Pehterburgā zittas no ſawahm rihmeſchannahm un dſeeſmahm, to paſemmigi luhgdams, lai wiinna rakſtus uſluhkotu un pehz wiinnam padohmu dohtu, kur tas jo labbaki ja-iſteiz un woi wehrtis buhtu drikkēs likt un laudis iſlaiſt. Muhſu gohdigs un laipnigs baſnizas-tehws, kas Latweeſchus un wiinnu wallodu pahrlēeku mihto, labpraht paſkluſija ſkohlmeiſtera luhgſchānu, ka jaw preekſch tam, kad wehl Rihgā dſihwoja, wiinnu daſchureiſ mihti bij uſnehmiſ un wiinnam derrigu padohmu peedewiſ. Bet wezzam tizzigam Deewa kalpam, Dunsberga rakſtus ieſlaſſijohht un pahrluhkojohht, pawiſſam patikka garra gaudu-dſeeſma, kur tas minnehts ſkohlmeiſteris ſawas fehrudohmas bija iſteizis par muhſu nelaika Kunga un Keiſera Nikolaja Pirmaja aiſeeſchānu uſ zittu fauli. Tad nu wiinnam prahtā eeſchahwahs, ſcho waidu-dſeeſmu paſchaj wezzai Keiſereenei Alexandrai Weodorownai eegahdaht rohkā, 18tā Webruar deenā, kur 3 gaddus atpakkal muhſu warrenais un ſchehligais ſemmes-tehws Nikolai ſawu waldiſchānas ammatu atſtahjis, Deewa muhſchigam gohda-krehſlim blaſklam ſehdinahts tappe. Titween pirmu un pehdigu perſchu wezs Ulmannu tehws bij tā par prohwi pahrrakſtijis Wahzu wallodā un tohs augſtai Keiſera atraitnei zaur wiinnas ſambara gaſpaſchu, kas arri no Kur-

ſemmes irr zehluſeēs, preekſchā likke. Schis pahrs perſchu augſtai Keiſera atraitnei lohti patikke, ka muhſu wezzam biſkapatam leelu ſtaltu ſudraba kanni dahwinadama to likke luhgt, lai pahrtulko wiſſu gaudu dſeeſmu, un tam Latweeſchu rihmetajam no Keiſera piſs ſimts rubetus ſudraba par pateizibas un gohda-dahwanu likke aiſſtelleht. Wezs biſkaps, jebſchu wiinnam rohkās darba pilnās, jebſchu wiinnam, ko Keiſers Alexanders Dhtrais par Wiſe-Preſidenti pee Luttera baſnizu wirs-teeſas Pehterburgā uſzehlis, par muhſu tizzibas draudſehm deen un nakti jaruhpejahs, tomehr wiſſu to garru dſeeſmu no 55 perſcheem pahrtulkoja Wahzu wallodā, zeeti turredamees pee ta rihmetaja wahrdeem un pee wiinna perſchu ſalikſchānas un to ſmukli norakſtitu un lohſchā grahmatu wahkā eeſeetu augſtai zeenigai Keiſera mahtei atdewa un tuhdaht arri noſuhtija Dunsbergim tohs ſimts rubetus. Tahds gohds irr ſemmam un paſemmigam Latweeſchu ſkohlmeiſteram notizzis! Tad nu, kā Pahwils fakka, kad weens lohzeļlis tohp gohdinahts, lai wiſſi lohzeļli preezajahs lihds! Gl . . . r.

No Pleyjeem, Embohtes kirſpehlē. Uzjim raugoht gudribas gaiſmina par mihtu tehwu ſemmi il no deenas jo wairak iſpleſchahs un tumſiba un wezzi mahni behgtin behg. Gohds un ſlawā teem, kas mums to gaiſmu nowehl un rahda! Bet wiſſ-wairak wehl par to warr preezateēs, ka ne ween leelōs pagaſtōs gruntigas ſkohlās ar labbi mahziteem ſkohlmeiſtereem zek, bet arri maſōs pagaſtōs, kur lihds ſchim kalpa wihrēlis jeb wezza mahte wehrypdama ar tſchetrahm azzim behrnineem Tehwa reiſi ſkaiht un dſeeſmu grahmatā laſſiht mahzija un ſkohlmeiſtera wahrdu gan neſſa, bet iſhtā ſkohlmeiſtera juhgu ne pratte ne wilkt nedj winua gohdu neſt. Tā nu arri ſchi 1858 gaddā pehz jauna

gadda — Plepju muischâ, fur tik 12 fainneeki ween, gruntigu skohlu zeenigs dšimts-lungs Barons von Rönne ezehle un labbi Jrlawâ ismahzitu jaunekli, Kl a h w u U l f t i n u, paschu kauschu behrnu, par skohlmeisteri eelikke, kas jaw seemas gabbalu — lihds Jurgeem ar behrnu buhrinu, kahdeem 24, itt mudri, preezigi un tizzigi puhlejees, un jaw gudribas un Deewabihjafchanas dihgſchanu ar preeku nomannijis ir tai ihſâ laizina. Lai Deews palihds jaunam dedſigam skohlmeisterim tai gudribas laukâ tahs grehtas zillas tahſat zelt, feht uu kohpt, lihds arri ir tur augli buhs gaidami, un ar laiku irr Plepjineeki ne ween zaur rentes buhſchanu, kurrâ jaw daschu gaddu nodſihwojuſchi par turrigeem laudim tappuſchi, bet arri zaur labbu mahzifchanu grunti gâ skohlâ, gudru kauschu rindê eestahjuſchi, warrehs aſſiht, ka tee kapeiki, ko tee par ſawu behrnu skohloſchanu dewuſchi jaukus Deewam un zilwekeem patihſamus augkus neſs jaw ſcheit un arri winnâ jaukâ faulê jo pilnigi neſſihs. Us to lai Deews palihds laudim un jaunai ſkohlai!!

E. J. S.

No Miſſupes. Tur jaw fenn gaddeem itt gruntiga leela ſkohlâ, ar itt plaschu, jauku nammu brangi eerikteta un ar ehrgelehm, fur iſgaischu ſeemu 165 behrni ſkohlâ bijuſchi. Domehr zeenigs dšimts-lungs Geheimrahts v. Hahn wehl klaht eſſoht no Wahzſemmes ne fenn diwi jaunus zilwekus, kas miſſinaeru ſkohlâ par skohlmeistereem ismahziti, un itt gudri Deewabihjigi wiſtri eſſoht, pahrweddis, lai ſchee eet winna pagasta pa muiſchahm un fehtahm aplahrt laudis mahzidami us us gudru un Deewabihjigu dſihwi! Winni wiſſwairak teem muiſchu kalpu behrneem ne ween grahmatu laſſiht, Bibheles ſtahſtus, tizzibas mahzibas, bet arri kohſchus piht, wehrpt, auſt un wehl zittus ſchahdus, tahdus ſmukkus rohku darbus eerahdoht un eſſoht mihligi un wiſſeem patihlami jaunekli. ж.

No Suntascheem.

Kurſch ne buhs dſirdejis par wezzu Suntaschneeku, kas pahz zitteem pahri irr Latweeſchu wallodas kreetns kohpejs; kurſch no ſcha wiſtra weeglas ſpalwinas wiſſai ne buhs laſſijis, ja tiklai druſzin ee-paſinnees ar to rakſtu krahjumu, ko muhſu tautas

brahſteem par labbu islaide paſaulê. Tahds teizams irr wezzais Suntaschu mahzitajs B . . . t kas, lai gan 8 gaddus no ſw. ammata atſtahjis, tomehr nekad wehl naw mittejees rakſtôs tikluſchi darbotees, lai gaisma auſt ſtarp mihkeem Latweeſcheem. Pahz zittahm it derrigahm grahmatinahm, ko ſaraktijis, un to naw maſ ſkailts, tiklai atgahdinajam Widſemmes Kalenderi. Par tawu gudribu un wahrdu ſkaiſtumu! Tad ta Kalendera rakſitajs. Scho wiſtru, ko ne ween Latweeſchu Zians zeen ar zeeniſchauu, bet arri Latweeſchu beedriba fenn gaddôs par preeſchneeku leelâ gohdâ turr, patš Deews gohdinajis tam lihds firmam wezzumam dahwinadams ſpirtkumu pee meeſas un pee dwehfeles tà ka ſcho gadd ſawu 50to gaddu peedſihwojis ka ar ſawu draudſi bij eedewees laulibâ. Pa tam wezzais irr eegruntejis un no pirma galla waldijis lihds ſchaj balkai deenai to beedribu, kas gahda pahz Mihgas aprinka lauku-mahzitaju atraitnehm un bahrineem. Gaddijahs tihri ka no nejaufchi, ka tee ammata beedri Juhni m. ſalaſſijuschees Suntaschu mahzitaja muiſchâ ſawas ruunas turreht, ka jaw ilgaddus mehds darriht pehz kahrtas un kâ kriht kautkahdâ mahzitaja muiſchâ. Tad nu gan patš Deews bij wehlejis ſawa mihla ammata tehwa gohdu wehrâ likt Suntaschôs, fur Deews bij ſwehtijis 50 gaddus atpakkat winna ee-eeſchanu tannis mahjâs, appakſch kurrâ pajumta nupat bij ſanahluſchi tee 18 mahzitaji. Wezzais nebuht ne bij dohmajis us to gohdu, ko jaunaki brahli tam pehz ſawas ſirds kahroſchanas pataiſija. Tadeht kâ apſtulbohts palikke eewehrodamees ſawus 3 behrnus, kas kluffinam no tahlenes bij atnahluſchi tannis paſchâs mahjâs, fur bij dſihwojuſchi, audſinati, kas labbas un launas deenas lihds ar ſawu mihku tehtianu bij redſejuſchi. Katrs no teem 4 mahzitajeem, kas zeenigu ammata-tehwi nehmahs uſrunahſt ar Deewa wahrdeem un pateizibas wahrdeem, ſawadi pratte gaismâ zelt, ka wahrdôs un darbôs Deewa draudſi bij kalpojis, kâ winna ſklaidra Latweeſchu mehle ſkannehſt wehl paſkanneschoht behrnu behrneem, kâ behrnu behrnini wehl iſteikſchoht to tizzibas darbu, ko patš Deewa garš iſſklaidro par ſchliſtu un ne-apgahnitu Deewa kalpoſchanu Jehl. gr. Wezzais ſagrahbts kaulu kaulôs no ſw.

preeka no teem firds dšikumeem teize fawa Kunga
ſchehlaſtibu un peetizzibu ar to wezs-tehwu Zehlabu.
Un tee ammata beedri weenâ luhgſchanas garrâ zee-
nigam wehleja us deenu gallu ſawu Deewu teikt ar
wezzu Sihmeani. Luhl. 1.

Rn—m.

Bahbele.

Semme, ko Bahbeles walſſs-ſaudis apdſihwoja,
bija jo labba un baggata; tur itt pee nekahdas wai-
jadſibas bija ittin nekahds truſkums. Bet las dohs
pateizibâ to aſſiht! Laudis netizzigi lepni un lah-
rigi bija bes galla!! Bahbeles Kehnini, kâ Deewi
tiffe gohdati un daudſreij pee nahwes ſtrahpes pa-
wehleja, ka arri wiannu bildehm deewiſchligu gohdu
buhſ doht.

Kâ ugguns wallâ ſpruzzis, nammu pehz namma
aiſkemm un pelnôs leek, tâ Bahbeles laudis wiſ-
ſus zittus laudis, kam ar teem bija andele un ſa-
tiſchana, ar grehku lepniſas un meeſas kahribas
ugguni eededſinaja. Bahbeles gudri ar ſawahm
wiltibas un blehnu ſkohlahm wiſſu pateefigu tizzibu,
un ar to wiſſu gohdigu dſihwoſchanu, bija kâ iſ-
ſaknojufchi! Tumſibas darbus un beſkaunibu tee kâ
Deeweem ittin patihlamus un labbus darbus, iſflawe-
ja, un ſtipri peekohdinaja, lai pehz kahribas ween dſih-
wojoht. Seewahm un meitahm wiſſbreesmigaka
beſkauniba bija pawehleta, un mahzija, ka ar to
Deewus gohdajoht! Sameem elkeem zilwekus up-
pureja, tohs ar wiſſbreesmigakahm mohziſchanahm
mohzidami! Wezzaki paſchus ſawus dehlus teem
elkeem uppureja, tohs ar ugguni fadedſinadami.
Ar ne eewainotu ſpehku wels ſchê waldidams wal-
dija, kâ lepniâ, tâ breeſmâs un beſkaunibâ zilwe-
kus ſlihdsinadams! — Lehti gan ſaprohtams
lahdam gallam bija janahſ par tahdu tautu, kurreas
Deewa kalpoſchanu paſtahweja beſkaunibâ un breeſ-
mâs.

Nimrodſ, no Rama dſimmuma, kâ laſſam
1 Mohſus grahmata, 10tâ nodakkâ, no 8—10 gab-
balinam, ſahze warrens buht wirſ ſemmes; taſ
eeſahkums wianna walſtibas bija Bahbele; wiſch
Bahbeli ſahze zelt. Kâ warrens wihrs, wiſch zit-
tus ſem ſawas waldiſchanas kalpinaju, jo wiſch arri
zittas weetas eeſch tahſ ſemmes Sinear uſnehme.

Kahds Nebukad-Nezarſ, taſ Bahbeles Keh-
niſch, bijis, to katrs ſinn, kaſ Deewa rakſtus
ſinn. Tahdi paſchi lepni, aſſiſs kahrigi un ne-
ſchehliga trakkuma pilni, wiſſi Bahbeles Kehnini
bija! No Beſſazera darbeem praweets Danielſ
ſtahta.

Wehl japeeminn, ka, kur zilweki no tizzibas ne-
ko ne ſinn, tadehk wiſſai neſchlihtibai un wiſſeem
tumſibas darbeem padohiti, tee arri neko ne ſinn no
apſchehloſchanas; jo lahdâ laikâ, kad Bahbele tiffe
aplehereta, Bahbeles wihrs bihjahſ, ka teem bar-
ribas truſkums ne uſeetu. Un ko darrija? Tee
gandrihſ wiſſas ſeewas un meitas breeſmigi no-
ſchnaudſe! Tâ tuhſtoſchu tuhſtoſchas ſeewas ne-
ſchehligi ſawu gallu dabbuja.

ſtahtiiſim wehl no Bahbeles baggatibas, war-
ras un ſpehka. Papreeſchu peeminneſim par to
warren leelu muhru, kaſ ap wiſſu pilſatu bija zelts.
ſchis muhris 87 pehdas, — taſ irr 14 aſſis un
3 pehdas plats, 350 pehdas augſtâ, un 15 juh-
dies garſch, ka ſlehgdamſ eeflehdſe Bahbeli prett
eenaidneeku uſmahſſchanahm. Zil ſpehka waija-
dſeja tahdu muhru zelt! Us ſcho warren ſtipru un
leelu muhru 250 tohrni bija uſtaifſti, kaſ 10 peh-
das pahr par muhri pazehlahſ. ſchinni muhrâ
arri weens ſimts wahrſti bija, wiſſi no tihra warra
leeti! Wehl ap wiſſu pilſatu paſauls plats un leels
grahwis bija rakſ, lai eenaidneeki ne dohmajoht ne
dohma tam peetikt. Lai gan paſchâ pilſatâ daudſ
ſkunſtes darbi un apbrihnojamas ehſas bija, tomehr
jo apbrihnojami bija tee, par wiſſu paſauli ſlaweti
dahrfſi, kaſ ne bija wis ſemmes wirſâ taiſſti, bet
kâ gaiſâ kahraks un pahr par pilſatas muhra gaiſâ
rahdijahſ. Kahdi tad ſchee dahrfſi bij? Us augſtu
augſtahm muhra welwehm, warr buht 350 pehdas
augſti, ſchee dahrfſi bija taiſſti, un tadehk kâ gaiſâ
kahr damees rahdijahſ. ſchinnis dahrfſôs wiſſſkai-
ſtakas pukkes un wiſſdahrgaki lohſi tiffe lohpti.
Warren leels arri bija Bahbeles elka-deewu namſ,
kur elki bija no tihra ſelta, weens no ſcheem 60
pehdas augſtâ bija. Tee Kaldêeri ihpaſchi bija tee
gudree un ſwaigſnu ſinnataji Bahbelê. Teem war-
ren leela ſlawâ bija, ka eſoht jo mahziti un wiſſas
ſinnaſchanas pilni. Bet wiſſu wiannu ſinnaſchana
ar mahnu-tizzibu un burwibu bija ſajauſta. Zil

baggatibas Bahbelé bija, to no ta warr fapraft,
 kad laffa, ka par feenas ispuschlofchanu ehdamâ
 istabâ tee 26 tuhlflofchus fudraba rubkus malfaja!
 Andele Bahbeles eedfihwotajeem bija wiffâs mallâs,
 bet ar fawu baggatibu, elka-deewu kalposchanu un
 grehka pilnu lepnibu, tee wiffâs zittas tautas fa-
 jauze un beedeewibus zellus tahm eerahdija.

(Turplifam wairaf)

G. S. . . .

Dahrſneekſ.

Dahrſneekſ ſtahdija garr dahrſa mallu labbas
 ſortes kohzinu. Ar gaddeem ſchis kohzinſch arween
 leelakâ augdams dſinne itt leelas atwaffes, to
 dahrſneekſ katru pawaffaru un waffaru, papilnam
 nogreese. Schee nelectigi ſarri, tâ winſch ſalka:
 kas teem labbeem ſarreem ſlahde, daudſ fullas at-
 nemm un pakrehſli dohd, tadeht janogreeſch. Behrni
 brihnodamees, ſcho graiſſſchanu ne warreja fapraft.
 Bet par gaddeem ſchis kohzinſch ſawus pirmus aug-
 ſus dewe. kas ſcheem behrneem gahrdi ſmekkeja, par
 to agraki tik gauſchi brihnijahs. Bet dahrſneekſ
 ſawu isgreeschanas darbu ne mas ne kaweja.

Tas kohzinſch irr katris behrns; un tas dahrſ-
 neekſ irr katris tehws. Behrneem irr labbas dah-
 wanas un ſekmes no Deewa peedallitas, bet zaur
 nelabbu apkohpſchanu tee ſamaitajahs pee meefas
 un dwehfeles. Tadeht tehws un mahte irr tee no
 Deewa likti behrnu labbotaji, kas tohs lai pamahza
 un ſchlihta no wiffahm atweffehm kas isaug no
 tahm grehku ſaknehm firdi; tad usaugſ dehls jeb
 meita par gohdigu un labbu zilweku. Zo tâ
 tas kohzinſch kas isgreesſt labbus augtus dewe,
 tâpat zilweks, pee labbas kriſtigas mahzibas audſi-
 nahts eekſch Kriſtus Jeſus, mahzehs arri gohdigi
 dſihwoht un labbus augtus, ſawas atgreeschanas no
 grehkeem isdohs.

G—b—g.

Zella wihrs ſahgu fudmallâs.

- 1) Tur winnâ leijs ehka,
 Kur lobkus dehles greeſch,
 Kur ſahgi wiſſâ ſpehka
 Tam kohlam eekſchâ ſpeeſch.
- 2) Schis ſahgenes es gahju,
 Kas zella mallâ ſtabw,
 Pee ritteneem noſtabju,
 Kas balki ſahgôs rahw.
- 3) Es ſkattu, ka tur ſchlekkahs,
 Tabs dehles lohkeem gan,
 Un tâ leels rittins wekkahs,
 Un ſpohſchi ſahgi ſkann.
- 4) Man bija tâ ap firdi
 Kâ kohls ko ſahgi greeſch,
 Us manni teiktu: „Dſirdi!
 Tee tewis deht man ſpeeſch!“
- 5) „Zo ſkatt, tu ihta brihdi
 Scheit effi eenahzis,
 Kad ſawu zella ſprihdi
 Scheit buhſi pabeidſis,“
- 6) „Tad ſnikkers tewim taiſhs
 No dehlehm ſabrzinu,
 Un mihsiba aplaiſhs
 Ar pukkehm ſappinu!“ —
- 7) Plauſch!! Seſchas dehles kritte! —
 Ap firdi man naw labb',
 Un tiſko tahs noritte,
 Tê rittens wairs ne klabb'.

G. F. S.

Tahs mihsklas usminneſchana kas 27tâ Nri.

To ehku fauz paſauli un to buhmeiſteri fauz
 Deewu to wiſſuwalditaju, radditaju debbes un
 ſemmes.

G. W—g.

S i n n a .

No ſirds pateizam teem Luttera draugeem, kas wehl ſawas dabwanas preeſch Luttera peeminnas ſtabba
 Wormſe pee man atſubriſtſchi: 1) L. . . y . jas Latw. dr. par 9 rubl. f. 2) P. B. g. l. no 3. . . Swirl. . .
 (R) 1 rubl. f. 3) Gr. mſd. s ſtohl. 5½ rubl. f. 4) Gr. mſd. s dr. 6 rubl. f. 5) Zaur R. ld. br. n. n. s
 mahzitaju no P. G. Dinb. . . rg. aprinki 5 rubl. f. 6) St. nd. s dr. 3 rubl. f. 7) No Rihg. s W. Rh. n. n.
 b. rg. 1½ rubl. f. 8) Jelg. w. s pilſata dr. wehl 5h kap. un 25 kap.

Preeſch miſſionareem wehl dabwinati: 1) No Jaun Swirl. . . . 1 rubl. f. 2) No Leel Pl. t. nes
 1 rubl. f. 3) No Jelg. pl. dr. 50 un 25 kap.

G—3.

Brihw driſſeht.

No juhrmallas-gubernements augſtas wald iſchanas puffes: Dberbreel G. Blaeſe, Zensor. Jelgawâ, tai 15. Subli. 1885

U w i s c h u

Missiones

Nr. 15.

peelikkums.

S i n n a s.

1858.

Rā Ewangeliuma draudse sahtusi Schihdus pee kristigas tizzibas peewest.

(Stattees Nr. 14).

Pirmais missionars Schihdeem bij no Wirtemberges, wahrda Widmans, wihs labbi skohlehts un par mahjitaju mahjihis. Tas diwi gadus preeksh tam bij pats no fewis mehginajis Schihdeem Ewangeliumu fluddinahrt. Bet redsedams, ka weenam pascham tahds darbs bij par grehtu, taggad nahze pee Kallenberga un winnam dahwajahs par Schihdu missionaru. Un ohts kahds bij? Kallenbergis schim Widmannam kohrteli bij gahdajis pee kahda deewabihjiga studentes wahrda Manizius. Ne zil ilgi, tad arri schis nahl pee Kallenberga un tapat arri par missionaru dewahs. Nu jaw ar Deewa paligu diwi bij atrasti, kas gattawi bij Schihdeem Ewangeliuma tizzibu fluddinahrt, un tee paschi arri tee pirmee bij, kas tahda sinuā pahrskaigaja dauds semmes Schihdus wissur usmekledami un tohs pee kristigas tizzibas aizinadami un skubbinadami. Tai paschā gaddā (1730) wiini sawu darbu eefahze.

Winni skaigaja zaur Bruhschu, Pohstu, Kreewu, Dahnu, Enlenderu un Behmeru-semmehm. Blaschi un kahrigi wiini ne warreja dshwoht, bet dauds truhtuma, nabbadsibas, neewaschanas un nizzinaschanas dabuja redseht ir no Schihdeem ir no kristiteem laudim. Us neddefu winneem dewe 1½ dahlderu un zekka-naudas par wissu gaddu 3—4 dahlderu, kas pateesi kohti knappa pahrtifschana teem, kas zaur sweschahm semmehm weenumehr staigaja un nekahdas pelnas ne warreja dabuht. Bet jo nabbagi paschi, jo baggats Deews.

Daschlahrt Deewa brihnischtiigu paligu dabuja redseht. Tā ihpaschi, kad 1733 gaddā Pragas pilfatā Behmeru semmē, kas peederr Gistreikeru Keiseram, leelā Schihdu skohlā Schihdeem fluddinaja un skaidri parahdija, ka tas Messias t. i. Kristus, ko Schihdi wehl gaida, effoht pateesi jaw atnahzis un ka tas zits nelas ne effoht, ka Jesus no Nazaretes. Tad peepeschi leels dumpis Schihdu starpā zehlahs, kas jaw eepreeksh bij norunnahs bijis. Skrehje pehz saldteem, Manizius un Widmans par dumpineekem apfuhdseti, faseti un Krahdju pilfatā zeetumā tappe eelikti. Tē zeeti tohs turreja. Neddefa pehz neddetas aisgahje; pee teefas tohs ne isklaufinaja. Manizius weenu deen' behdigs us sawa benka sehdeja, aisnemts no dsillahm dohmahm; tad peepeschi Widmans pazeklahs, isnemem krihts gabalinu no keschas un ar to wehl kahdas srihpes pee zeetuma durwim. Manizius prassa, kälabbad tā darroht. Ohts galwu krattidams neko ne atbild un wehl wehl sawas srihpas. Kad beidsis, tad fakka: Mihlais brahli, iddeenas weenu srihpu gribu nodsehst, un kad beidsamo buhschu nodseffis, tad buhsim wallā. Ne zil ilgi pehz tam Wihnes pilfatā tohs pee augstas semmes-teefas par besdewigeem laudim un par dumpineekem apfuhds; spreedums no abbahm teefahm isnahk, ka winneem buhs ar sohbiini pee nahwes strahpeteem kluht. Scho spreedumu winneem dohd sinnaht un Manizius atkal eekriht dsillās dohmās un behdās. Tad atkal Widmans pee winnu nahk un us tahm srihpahm pee durwim rahda; 5 wehl ne bij nodsehstas. Winsch fakka: Mihlais brahli, nemmees drohschu prahtu; Deews muhs drihs izglahbs. Pirms wehl tahs 5 srihpas buhs nodsehstas, mehs buhsim

wakkā. Un tā arri bij. Paschu laif Bruhschu Kehnina weetneek's Wihnes pilfatā to leetu dabdu dsirdeht. Tas nu tuhlin pee Keisera eet un drohschi to netaisnibu asrahdijs draud, ja tohs zeetumneekus tuhlin ne atlaidihs, tad Bruhschu Kehninsch gan sinnafschoht sawus pawalstneekus pahrstahweht. Nu bij glahbschana. Tuhlin sinna's dewe, la atlaisch tohs zeetumneekus. Winni 5 mehneschus bij zeetumā bijuschi. Manizius tuhlin isgahje ahrā. Bet Widmans, — jo weena strihpina wehl ne bij nodsehsta — to nakk wehl palikke zeetumā, la sawu Deewu wehl no firdsdebena weens pat's warretu flaweht un tam pateift,

1736 gaddā Deews wehl peefschlihre trescho missionaru. Schis irr-tas no wisseem Schihdu missionareem pehz Aupustulu laikeem wairak teizams Steppinsch Schulz. No behrnu deenahm pee winna Deewa mihlestiba flaidri bij redsama. Par scho wihru warr fazzijt, la winsch no mahtes meefahm bij isredsehts par Ewangeliuma wehstnesi teem Schihdeem. No winna brihnischliiga un swehtiga dsihwes gahjuma zittas sihmes tā gribbam peeminneht. Winsch bij dsimmi's 14 Webruari 1714 Plotow pilfatā Pohlos, Bruhschu dakkā. Bezakfi bij Luttari, nabbaga kautini. Tehws ilgus laikus bij par kurpneeku. Patte mahte dehlu par Steppinu lifke kristiht, lai sawā laikā to darroht, lo winsch Steppinsch Ap. darb. gr. 6 darrijs, kaut arri jazeesch, lo schis zeetis. Kad wehl behrns bija, ar winnu tāpat notikke lā ar dauds zitteem Deewa wihreem no Mohsus laikeem, prohti: daudsfahrt no leelahm breefmahm tappe isglahbts. Peeltā dsihwibes gaddā wezzaki winnu suhtija Pohlu skohlā. Bet brihnum's, wakkas laikā winsch allasch mehde Schihdu skohlā eet un ar Schihdu behrneem kohpā mahzitees. Mahte par to brihnidamees prassa lo labb' tad tur Schihdu skohlā mellejoht? Woi tiklai pat's par Schihdu ne gribboht palikt? Ne, memmin, to ne, behrns atbild, bet labbi mahzitees angstās skohlās un Schihdu gudribas gramatas ismahzitees un Schihdus pee kristigas tizzibas peewest, to es gribbu. Mahtei schee wahrdi pee firds lehras un ta fazzija: ak, to ir es tewim gan wehsetu, bet fur meh's nabbaga kautini tik tahf spehsim? Tad behrns effoht fazzijis: nu, memmin, kad laiks

buh's, padohms arr' buhs. Un padohms bij ihstena laikā. Lihds sawam 14 gaddam Steppinsch tehnam palihdseja ammatā, bet allasch wehl mehde ar Schihdu behrneem apeetees. Tahdā wihse winsch neween pa Pohlisti un pa Wahzlisti, bet arri pa Schihdisti eemahzijahs runnaht. Behz ar wezzaku wehleschanu winsch aisgahje zittā kahdā pilfatā fur leelaka skohla bij, tur mahzitees. Wissa winna manta bij maiss fur gulleht un lah dite ar drahnahm. Sawus pahri graschus wehl aismakfaja puhmannam par weddamu — un nu neko turreja wair's. Kad pee skohlas preefschneeka nahje un schis winnu waizaja, no la pahrtikschanu dohmajoht dabhuht, tad sehns atbildeja: Tas Deews, kas debbes un semmi darrijs, tas arri preefsch man kohdu pahri graschu sinna's dabhuht. Un schi wiina tizziba kaunā wiss ne palikke. Par ne zij deenahm winnam bij draugi, kohrt's, usturs un nauda. Behz kahdeem gaddeem winsch warreja us augstu skohlu Krensbergā dohtees. Arri te Deews brihnischliigi par winnu gahdaja. Winsch ne ilgi tur bija, tad weens no teem prowessoreem jeb angstas skohlas mahzitajcem Saltbenias wahrdā winnu peenehme sawā nammā. Pee scha winsch palikke lihds 1736 gaddam. Tee trihs mahzischanas gaddi tikko bij beiguschees, tad Salabrenius no sawa drauga Kallenberga tappe luhgts, lai winnam dahwajohht kahdu deewabihjigu jaunekli, kas gribboht par missionaru buht starp Schihdeem. Saltenius labbaku ne sinna'ja lā muhsu Steppinu. 1739 gaddā Steppinsch palikke par beedru pee Kallenberga missionaru beedribas. Winsch tai 17 gaddus irr kalpoj's, un par scho laiku Giropu, Ufju un Awriku pahrstajajis, wiswairak kahjahm, ar mas nau-das, ar prastahm drehbehm, bet ar jo leelu peetizzibu drohschu firdi un dedfigu mihlestibu. Par wissu winsch tschetrus garrus zekus irr stajajis Kristus wehstnesi Schihdeem buhdams. Wissupreefsch wissu Wahsemme apstajaje; tas bij 1740 gaddā. Tad no 1745—46 gaddam reisoja un par scho laiku Giropas semmes prett seemela puffes apluhkoja Kreewusemmi, Sweedru un Dahnu semmi. Trescho zeku usnehmis 1749 gaddā. Schoreis lihds Italias semmi gahje. Par scheem trim zekkeem winsch redseja dauds kauna bet arri dauds gohda. Kobar-

nas pilfatâ winnu ne gribbeja pawiffam laist eef-
schâ, par to, ka winnu turreja par kahdu wasanku.
Wormfes pilfatâ grahwâ Heidenheim winnu atkal
likke braukt sawôs gohda rattôs. Kahlêrubes pil-
fatâ Markgrahwâ winnu luhdse us meelastu. To
zettortu zekku winsch usnehme 1752 gaddâ, un ih-
paschi nogahje us to semmi, pehz kurras jaw fenn
bij ilgojces prohti us to fwehtu semmi Kanaânu.
Par zekka beedri winsch bij peenehmes sawu draugu
Woltersdorpu. Winneem bij ja-eet par Wihnu, Kon-
stantinopoli, Egiptes un Sirias semmehm. Schul-
zis dauds ko bij apnehmes sawâ prahtâ, winsch
gribbeja eet zaur wiffu Afri, Seemel-Uwriku,
Ameriku, Spanjeru un Sprantschu semmehm. Bet
Deews zittadi spreede. Wahtersdorps, Alkas-pil-
fatâ Kanaânâ faslimme. Slimmiba bij ilga un
nahwiga; 1755 g. nomirre. Nu Schulzim waija-
dseja atpakkat greestees us mahjahm. Bij arr dees-
gan isstaigajees, bij laiks atpubstees. Winsch nu
Alles pilfatâ palikke par mahjitaju un kad Kallen-
bergis 1760 g. nomirre, tad Schulzis winna
weetâ nahje nu palikke, teekams arri winsch 1776
g. aisgahje muhschigôs meera-dshwolkôs.

No tem missionareem, kas zaur Schulzi gah-
dashanu pee Schihdeem isgahje, mehs tillai weenu
gribbam peewinnht, kas par zitteem bij fwehtigs
eerozhis Deewa rohlâs un ka dshwes gahjums tâ-
pat bij brihnischkigs lâ Schulza. Schis irr taz
mahjitajs Burmans, kas no 1765—1768 par
mahjitaju bij Offenês pilfatâ un 29 Septemberi
1795 g. mahjitajs buhdams Mhleimes pilfatâ pee
leelas Rein-uppes Wahzsemme mirre. Schis
Deewa wihrs sawâs jaunibas deenâs bij bijis par
missionara stary Schihdeem. Kahdâ wihsê winsch
par missionara palikke, gan sawada leeta.

Zahnis Gustaps Burgmans dshimmis no wezzu-
wezzas mahjitaju zilts Melkenburgas semmê, 1744
gaddâ. Pee-audsis un leelâ fshlâ dohts zaur sa-
wahn garra dahwanahm un tilkufchu strahdashanu
winsch ahtri par zitteem fshlâs behrneem pirmâs
bij. Laiks bij augstâ fshlâ eet. Bet mahte bai-
liga ne gribbeja til jaunu atlaist. Bet ko winsch
nu darra? Nihya agrumâ faleel sawas drehbes;
naudas masuminu, ko jau fennak bij taupijis, nem
lihds, un nu dohdahs prohjam bes wezzaku sinnas

us Alles pilfatu. Tur pahrnahl ar nopsihfuschahm
drehbehm un no badda nomehrdehts. Naudas wai-
rak ne bij, ka tillai par nakts-mahju makfahht. Ko
nu darriht? Kur naudas dabbuht preeksch usturru,
preeksch mahzishanohs? Deews winnu azzim red-
soht sohdiya par to, ka 4 kausli bij pahrkahpis.
Bet kas noteek? Kad no behdahm ne warreja gul-
leht, tad pehz tomehr aismidhsis fapni reds, ka
winsch garr uppmalli staigajohht peepeschi eekriht uh-
deni. Tad preekreen kahds wihrs un winnu gan-
drihs jaw nogrimmuschu iswelf.

(Turplikam waitaf).

No Zalgawas.

Kursch no zeen. lassitajeem gan ne buhs kahdâ
pilfatâ zeetuma nammu redsejis, kurra eedshwota-
jus ar stiprahm atflehgahm un dselses trelleem
apzeetina un zeeti apwakte, ka lai neweens bes sin-
nas sawu kohrteli ne atfahj? Dasch tahdu nammu
usfattoht buhs smaggi nopuhdamees Deewam pa-
teizees, ka ne peederr pee teem, kam tur dshwojohht
behdu maise ja-ehd. Un arri wiffai kristigai drau-
dsei tahdus nammus redsoht irr jasheshlojahs, ka
stary winnas peederrigeem wehl dauds tahdu, kas
net.klu un grehtu darbu deht no tahs draudses at-
schkirti, kurru wahrdi basnizas rullôs gan sihmeti,
tomehr Kristus balsi ne klauza, un sawu tizzibu
darbôs aisleeds; — jasheshlojahs pahr to, ka wehl
irr dauds weetas un nammi, kur Baâla preesteri
drohschi saweem elkeem, teem grehkeem un kahru-
meem uppure! Ja tâ ne buhtu, tad grehtu darbi
pee mums tâ ne wairotohs un zeetumôs til dauds
eedshwotaju ne atrastu.

Bet kaut gan zeetuma nammus un zeetumneekus
usluhkojohht irr janopuhshahs un jasheshlojahs, to-
mehr arri japreezajahs, kad reds, ka kristiga mihle-
stiba arri tur sawa Kunga gohdu melle, un Win-
nam sawas dahwanas uppure. Tahdu uppuri par
ko katram japreezajahs, tahdu arri Zalgawas zeetu-
ma kommiteete tam Kungam atnessufi, kas fakka
Matt. 25, 40: „ko juhs weenam no scheem wif-
masakeem darrijufchi, to juhs man effat darrijufchi.“
Tanni 16 August m. d. 1856 peeminnetas kommi-
teetes augsti fungi gohda-drehbes gehrbushchees ap-
melleja Zalgawas zeetumu pee Dohbeles wahrteem.

Tur pehz nodseedatas dseefmas zeen. mahzitajs leelâ istabâ fapulzetus zeetumneekus mihligi usrunnaja, un teem beidsotst stahstija, ka zeenigi lungi effoht nahkufchi ja unu fkolhlu eetaifihht, un fkolhmeisteri eewest, kas buhschoht neween teem, kas jauni buhdami fkolhlu apmeklehs. Deewa fwehtu wahrdu un zittas fkolhas mahzibas mahziht, bet ar wisseem lohpa zaur fwehtahm luhgshchanahm un Deewa wahrda apzerreschanahm to melleht, kas ween wifus spehj atraifihht un tohs behdigus un grehtsirdigus meerinaht un atkal eepreezht. Ko klausoht dascham preeka affaras pahz waigeem ritteja. Tâpat augsti lungi un zeen mahzitajs arri leelajâ zeetumâ (stallplazzi) nonahze, un fkolhmeisteri eewedde pee winna darba ta Kunga fwehtibu un schehligu palihgu luhgdamees.

Nu jau buhs drihs diwi gaddi kamehr fkolhmeisters fawu grehtu darbu strahda, un taggad atpalkat atskattoht warr ar preeku tam Tehwam augstibâ pateikt, ka tas lihds schim irr schehligi palihdsjeis. Skohlâ lihds schim irr bijuschi 28 pee Deewagalda jau peewesti, un 19 wehl nepeewesti behrni, no kurreem 3 zeetumâ tappe eefwehtiti.

Boi to dsirdoht ir Zuhš, zeen. lassitaji, ne preezasitees, un no sirds ne pateifkeet tam Kungam par to, ka Binsch waldineeku un lungu sirdis lohka us to: gahdaht ka grehku tumfiba wiffur sustu, un ta dsihwa Deewa wahrda gaischums arri teem pilnigi spihdetu, kas faistiti tumfiba fehsh. Tizzu gan. Arri patš muhsu augstais Kungs un Keisers no Zelgawas zeetuma fkolhas sinnu dabujis, irr preezajees un ihpafchu grahmatu us wiffahm walsts zeetuma kommitteetehm laidis, kas pawehl, ka wifsd̄s leelakds zeetumd̄s buhs tahdas fkolhas zelt, un tâ eerikteht kâ Zelgawâ. Nahk jau arri dauds grahmatas no tahfahm Gubernementehm, kas luhds sinnu, kâ schi fkolha Zelgawâ eeritteta, un kas fkolhmeisterim jadarra. Lai Deews schehligais dohd, ka tâ drihs notiktu, un wairs ne warretu fazzihht, ka zeetumi irr tahdi nammi, fur tas mellu tehws fawu fkolhlu turr, taunais fawâ taunumâ jo nifnakš un gudrakš paleel.

Gibbeif,
zeetuma fkolhmeisteris.

Rehkinums pahz Deewa walstibu.

Tas Kungs Jesus staiga wehl schodeen lihds ar fawu draudsi kalpa gihmi, un winna draudse schē wirs semmes irr gaušchi nabbaga, un tâ tas buhs un paliks lihds pastarai deenai, fur tas Kungs un winna fwehta draudse tad atspihdehs eefsch leelas gohdibas. Tapehz tas Kungs zaur faweem kalpeem wehl ifdeenas zilwekus leel luhgt, lai palihds un dohd nabbageem, atraitnehm un bahrineem. Bihbeles beedribai, fkolshahm un missionareem, ar wahrdu falkoht, lai palihds ustaisiht Deewa walstibu. Bet kas nu irr tee, kas to palihds ustaisiht? Boi tee baggati jeb tee nabbagi? — Dascham nabbagam, atraitnei un bahrinam naw ne pehdas plattuma semmes, wiffa winna pahrtikschana un eenahkschana, tihrumi un dahrsi, ehdeens un dshreens, drehbes un kurpes irr winnu 10 pirkstos ween, un daschs tahds tomehr ja ne wairak, taf par gaddu nodohd Deewa walstibai kahdas 2, 3, 4, un arri 10 l. fudr. un tas irr gan, kaut ween ifkatris pehz fawa spehka dohtu. Turresim rehkinu!

Kad kahds fainneeks — un tas buhtu gluschi mafš — kam par gaddu eenahkschana buhtu tikkai simts rubl. fudr. ween, kad farehkina wiffu winna labbibu, linnus, kartuppekus u. t. pr., ko tas mihkais Deews us winna laukeem dewis, kad tas par gaddu Deewam dohtu tikkai to 100to dalku ween, tas irr 10 kap. fudr. tad buhs jadohd tam, kam par gaddu irr eenahkschana

200 rubl.	—	20 kap. fudr.
500 " "	—	50 " "
1 tuhft.	1 rubl.	" "
5 " "	5 " "	" "
10 " "	10 " "	" "
50 " "	50 " "	" "
100 " "	100 " "	" "
500 " "	500 " "	" "

Draugs mihkais, tu sinni fawu eenahkschana, aprehkini nu zil tu Deewam un winnu walstibai par gaddu nodohd! — Bet aprehkini arr', zil tu froh dsineekam par gaddu dohdi, un kahds labbums no tahdas naudas nahk?

Lai smeij, kam patihk smeetees! P. U.

W r i h w d r i k k e h t.

No jubrmallas-gubernements augstas waldschanas puffed: Dberevrel G. Blaeſe, Zensor. Zelgawâ, taf 22. Zuhli. 1885

No. 132.